

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по-
недільних і святых.

БУЖОВИНА

Редакция і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.

Передплата
10 ар.

Переговори

між правительством а парламентарною біль-
шостию.

В п'ятницю скінчили ся наради парламентарної комісії більшости. Справоздавці всяких часописей аж щинали ся з цікавості, щоби роздобути яку вісточку про хід нарад, а коли вже се не можливо, щоби хоч пронохати, як і що йде. А позаяк се майже виключно сини „вбраного народа“, що чують навіть, як трава росте, отже не дивниця, що они все знають і про все як найдокладнійше розказують читачам своїх дневників. Очевидно залежить се знов від напряду дневника, що він з тих тисячних версій, пущених в світ проворними справоздавцями дневникарскими, приймає яко суццю правду і з того знов свої робить виводи.

Але зпоміж усіх дневників з найбільшою увагою слїдила і коментувала засїданя парламентарної комісії, вбраного нею субкомітету і переговори того-ж з міністром президентом обетрукційна праса, а на єї чолї біржевий орган, що став на службу Шенерера „N. fr. Presse.“ Заява міністра-президента, переказана парламентарній комісії п. Явореким, а відтак повторена лише в лице субкомітету, що правительством хоче від тепер глядїти опори парламентарній більшости правниці, викликала великий несупокій в обетрукційнім таборі. Тимто услужна сему таборови праса почала всякими способами маневрувати, щоби розірвати навязану нитку переговорів, які на тій основі розпочали ся між правницею а правительством. З одного боку пугали гр. Баденього великою одвічально-

стию за істноване Австрій (ніби то тим послупникам Шенерера так на тім залежить!), то знов зірванем відносин з Угорщиною, то промовляли до амбіцій гр. Баденього, що віддає ся в службу і запише свою душу „славянсько-клерикальній коалїції;“ з другого боку придумували всякі непорозумїня і суперечки посеред парламентарної більшости і єї складовими частями, то знов остерігали ту більшість, щоби не дала ся зловити в сїтку правительственну.

Всі ті маневри обетрукційної праси однак не повели ся. Заступники поодиноких клубів сконстатували і укрїпили знов однодушність і єдиність, що до основних підвалин, на яких має розвивати ся австрійська держава, іменню автономії і повної рівноправности всіх народностей, а яко першу і найважнійшу задачу признали, щоби парламент довести до позитивної акції. Способи до осягненя єєї ціли були предметом нарад між субкомітетом і правительством, позаяк зміна регуляміну може бути переведена при спільній і енергійній корпоратїї обидвох чинників. До осягненя єєї ціли подає правниця свою поміч правительству, хоч се зовсім ще не значить, щоби она ставала правительственною більшостию. Правительство, котре після власної заяви не є парламентарне, містить в своїм складї елементи, що переняті иньшими засадами і поглядами як пинїшна більшість парламентарна. Тимто справедливо муєть вимагати, щоби правительство було кабінетом більшости і правило в дуєї поглядів і засад тої більшости, а се неминучо вимагає реконструкції кабінету в дуєї парламентарної більшости. Парламентарна більшість муєть мати поруку, що єї засади

не остануть на папери, але що правитель-ство змінить в дуєї тих засад систему і після неї буде правити австрійскими краями. Один крок, котрий по абстиненції обетрукційників в заповідженій на 26. серпня, муєть конечно зробити гр. Баденї в право, вимагає консеквентно ще сего другого кроку, бо коли кабінет хоче найти підпору в правниці, повинен неминучо стати кабінетом правниці, а се передовсім вже тепер повинно проявити ся в адміні-страції у всіх єї областях. В тім напрямі має ділати оставший у Відни повномочник парламентарної комісії Яворекій, котрий перед скликанем ради державної покличе парламентарну комісію, щоби їй здати справу, а відтак перед скликанем ради державної мають зібрати ся поодинокі клуби правниці, щоби те все ратифікувати.

Речинєць скликаня ради державної ще остаточно не уложений і всі вісти газетні в тім напрямі не мають ніякої основи. Се лише певна річ, що рада державна збере ся між 20. а 30. вересня. Соїми тепер не будуть скликані.

В Шенерерівських органах вже тепер по конференціях між правницею а правительством виринає позитивний намір абетїненції. Думають они тим ратувати ся, що проголосять раду державну кадовбовим парламентом. Багато се їм не допоможе, наколи ще не зовсім забули найновїшу історію австрійську!

Так освѣчує справу кореспондент *Руслана*, котрий сам брав участь в нарадах езекутивного комітету і субкомітету парламентарної більшости.

ЯВДОХА.

Списав

Антін Синюк.

Явдоха, Євдоха, Євдокія, Докія, Докіца, Кіца і маленька Кічка се одно і те саме хрестне імя і єго має багато наших селянок, не обиджуючись, що їх так охрестили. Але як хто в персердю скаже у нас „ти Явдохо!“, то щось иньше, бо єму або їй можна на се відповісти: „ти самий або сама Явдохо!“

Як наш нарід, особливо гірські люди і підгір'яни а вже не так подол'яни, стали вважати се імя „таню“, о тім розповідала менї стара Явдоха—покійна, що ходила за прошенням, най їй Бог того не памятає.

— Колись — казала — були ми перші газди в нашій селї. Мій чоловік Петруньо був тоді начальником громадским. Боже, Боже, зми-луй ся! — Були ми на хрестинах у кума Кріцуна, тямлю як сьогодні, 25 гарців самого „шлісу“ у Лейби взяв, (Явдоєї очи засвѣтили ся) добрі часи були — гай, гай, і жиди більше боргували!

Десь коло опівночи, як сьогодні тямлю — перед самою Явдохою — повиходили ми на обо-

ру, на прохолоду, одні сьпівають а другі балакають, а всі похитують ся від Лейбового шлісу — вітрець добрий з морозом потягав — дивимо ся, а то горить! Протверезила ся я зараз, потягнула свого Петруня, біжимо, біжимо, то оконом то дорогою, прибігаєм а то догаряє — наш дїм, обійсте, вже й сусїда Олекси стодола займила ся, горить. Я аж тепер нагадала ся, що мої дїти Василько і Кічка, дома лишили ся і спали. „Васильку, Васильчику! Кічко!... де ви мої голубята?“ (Явдоха розплакала ся.) Кличу, кличу... нема відповіди, лише зойк та крик людий, що огонь гасять. Пустилась я до хати у грань, хтось затримав, я рву ся, мене відтягну-ли. Коло мене були, ще нагадуюсь, отець добродїй і пан учитель — вже давно покійні оба — добрі були як ангелики, дай їм Боже царство — стали розпитувати і потїшати... менї в очах лиш потемніло а в голові зашуміло і не тямлю більше, що сталося. — Тут знов Явдоха розплакалась і менї аж жаль зробилось.

— Аж великодного понедїлка прийшла я до памяти, перележала троха що не сїм недїль без памяти. „Де я?“ питаю ся. Дивлю ся, стоїть мій Петруньо коло мене. Ах Боже, мій Боже!... шкіра та кости, очи занали ся, так що хоть кулаки клади, а сорочка як сьвята земля. І кума Кріцуниха тут була. „Де я?“ Не моя постїль, не моя скриня, не мої грядки ні образи

сьвятї ні лавинї, нема і моїх дїточок, виджу. Де я? Де ми! скричала я.

У куми Кріцунихи, каже єтиха мій Петруньо і плаче.

Менї сльози закрутили ся, в очах потемніло, в голові і ухах зашуміло, крик, зойк, тріск пожару, полумін'я і ієври — все пригадало ся. „Голубятка, дїти мої!“ Так гірко плачу а Петруньо собі.

І Явдоха тепер на добре розжалобила ся. — На другий день менї розповіли, що дїти, хата, стодола, комєра, єтоги, єтайни і худоба — все а все згорїло. Лейба забрав город і поле за довги, так що лиш кілька пражинок поля нам остало ся. Тепер ми лишили ся без дїтей, без хати, поля і без хлїба в одній драці. А чому? Все через ту прокляту люру горівку. На хрестинах занїли ся до пізна а які газди, такі єлуги. Наймит напивав ся в Лейби, прийшов пізно до дому, лягав в єтайни спати, палив люльку, ієвра скочила, заналила солону, паний не зауважив, тому все згорїло до землі і двоє душечок марно погнїло у вогни. За горівку забрав Лейба поле, ґрунт, бо брало ся на хрестини і похрестини, клаки і у батьки, а, як самі здорові знаєте, що начальник на весїлю, хрестинах, парасгасах і на кождїй забаві муєть бути і там поставитись, бо щож би він за начальник був, як би що дня у коршмі не був? Так про-

†

**О. архимандрит-митрофор
ІЛЯРІЙ ФІЛИПОВИЧ.**

„В нещастю пізнати приятеля.“ Отсеї гіркої правди зазнав руский нарід так часто, як може ніодин другий. Сотки руских вельмож і рускої інтелігенції зрікалися і зрікають ся ще й сьогодні свого роду, збільшаючи табір найзавзятійших ворогів свого народу. Дійшло до того вже, що отті перекінчики-яничари, спонукують цілі рускі села вирікатися своєї рідної мови.

Оттакі сумні думки насувають ся нам, сьогодні, коли пишемо помертну згадку о. архи-

андритови-митрофорови Іларієви Філіповичеви. І йому бо сказано одного разу, щоби змінив своє руске імя, а стане висшим достойником церковним. Але о. Філіпович відповів на те, як слід: „Не маю причини стидати ся чесного імени батьків моїх.“ І не змінив его, не вирік ся свого руского роду, а остав ся Русином до своєї смерти.

О. Іларій родив ся р. 1832. в Садагурі на Буковині, де его батько був начальником громадским. До шкіл ходив в Чернівцях, де й окінчив 1855. р. духовну семинарію. Того-ж року подружив ся з дочкою бл. п. асесора консисторського о. Прокопівича з Мамаївців, висвятив ся і став завідателем рускої парохії в Бобівцях, а по році парохом тамже. По десяти роках щасливого подружжя, з котрого осталаєь ему дочка і син, славний черновецький лікар і щирий Русин-патріот др. Володимир Філіпович, повдовів на парохії в Жадові, куди недавно перед тим переніє ся був. Р. 1869. став о. Філіпович ректором православної семинарії духовної в Чернівцях, де разом з другими патріотами заложив тов. „Руску Бесіду“, в котрій був членом виділовим. По двох роках повернув знову до Жадови, аби по дальших двох роках обняти наново провід семинарії, де був всім питомцем без ріжниць не тільки настоятелем а справдішним вітцем духовним аж до року 1881, дослужившись при тім гідности ексарха. Ставши монахом, обняв яко игумен управу монастира Сучавиці, де й наділено его гідностию архимандрита. Монастир Сучавиця славить ся з того часу й по нинішній день правдиво славянською гостинностию, якої дізнають в нім всі, що его звідують.

Року 1896. митрополит і архієпископ Буковини відзначив пок. о. Іларіона митрою а наш монарх високим орденом, комтурним хрестом Франц-Йосефа: Так то доступив о. І. Філіпович найвищої по митрополиті гідности церковної і великої ласки цісарської, не силамивши свого імени і роду руского, котрими дорожив і в найприкрійших для Русинів часах.

Нині отсеї сияючий примір незломного ру-

ского характеру уже не між живими. О. І. Філіпович помер вчера в Сучавиці, вернувши з Карльсбаду, а завтра (в четвер) відбуде ся там его похорон. Вічна ему пам'ять!

Двайцять п'ять учеників.

—о—

В числах 123, 124 і 128 „Буковини“ в статях п. з. „Чому ми маємо так мало інтелігенції на Буковині“ виказали ми дуже докладно відносини в наших середних школах і причини давні і теперішні, задля яких скорійший зріст нашої інтелігенції не можливий. Ми не думаємо сегодня повторяти згадані статі — хоч нагода є добра — лише вказуємо на факт, котрий найліпше потверджує, що наші тодішні слова опирали ся на дуже вірних спостереженнях. Бо ото сими днями почав ся новий шкільний рік, нові ученики мали вступити до першої класи т. зв. рускої низшої гімназії в Чернівцях — і кілька їх вступило сего року? Лише двацять п'ять нових! Крім них є ще 6 ретентів, так що в першій класі маємо всіх 31 учеників.

Інакше було торік; тоді вступило до першої класи 54 учеників; отже в двоє більше, як сего року. Яка тому причина, не треба й казати багато. Мала бути гімназія чисто-руска, а Німці зробили з неї якесь опудало буковинське. Торік люди о тім не знали і мали більшу охоту, посилати синів до гімназії: сего року вже знають, яка то гімназія, і не мають до неї довіря. Комісії іспитові вимагають знання німецької і рускої мови; а ту ученики з Чернівців не знають рускої, а ученики з сіл не знають німецької мови. Через те 15 учеників сего року не зложило вступного іспиту і в результаті виїшла така мала перша класа. Виходить з того таке, що лише інтелігентні родичі можуть постарати ся о то, щоб їх сини знали так добре німецьку, як і руску мову; а селянам трудно. Такі відносини не можуть довго тривати і коли то правда, що Во-

пав наш ґрунт і поле. Все втопило ся в люрі горівці. — Гай, гай, який то чортівський напиток, пур та нек ему, я без него не могу бути. Скрізь дають мені, скрізь частують, пий Явдоху! пий, стара начальничко! Всі мене ушвають як би хотіли втопити. Гріхи тай годі! —

Добрі люди помагали, я подумала, пішли ми у комірне. Але як біда йме за руку, то не досить, хватає й за горло.

Мій Петруню заходив на відряду до Лейби і все чим раз марнів і марнів і так одного разу — ах Боже! привезли неживого з коршми. Бо то, знаєте, Лейба побудував на нашім ґрунті велику коршму з пивницею. І чомусь то покойного все тудя тягнуло, мабуть до дому і навіть на ґрунті своїх дідів сконав. Поховали. Тільки я лишила ся на біду.

Нема голови, нема й розуму. А бачте: у жінки довге волосє а короткий розум. Таке й мое. По смерти Петруня забрав Лейба і тих кілька пражинок. Казав, що за горівку і якісь там кошта. Ходила я, просила я, думаю: відслужу жидови довги а на решті пішла до Лейби на службу. Робила я, ночами не досипляла, шість років, і вибавила пятеро поганих пейсатих дітей: Мошка, Лейбу, Сруля, Шльому і зизоокого Зіся; зломаного крейцара не взяла, хіба кинула Сурка яку подерту жидівську спідничину.

Упоминала ся я о поле... пропало... як камінь у воду.

Пішла я по газдах, тут прасти, там бавити діти, а де інде слабого обходити, нарешті і мерця обмити, доки могла; тепер уже не могу.

Добрі люди не дадуть бабі з голоду загинути. А вже далі час бабі умерати, вже буде

поверх вісімдесят років, казали добродій з метрики...

*

Аж мені жаль зробило ся при єї оповіданю, кажу: „Що би ви, Явдохуїли? Може борщигу з мясом, чиненого молока з сиром, яєчницю на сметані або може періжків з бриндою?“ бо як раз було пущеня того дня. „Що ваша воля і ласка Бог-да-прости. Може ваша ласка чарочку нежурниць... бо мня щось так коло серця звялило, звялило!“

Налив я їй чарку доброї горівки. Виїшла баба, примокнула і поглянула у вікно тай каже весело: „Вот дивіть ся, як моя сестрінниця розгуляла ся.“ Питаю ся, де, тай котра? „А вот Явдоху.“ І дійсно. Як сонце світило, так гветь сховало ся за хмару, вихор зірвав ся, аж свистав і великими пластами снігу, як білі мотилі, залілював шиби.

„Нуж, ўйте бабо, і розкажіть мені що за отту Явдоху, що тепер так весело гуляє.“ І стало тихо, лише десь колись баба обзивала ся. „Аж то смачний борщик, аж то добрі періжки! Здорові бисте варили та милі гостоньки приймали. Бог-да-прости, Бог-да-прости, най Бог прийме за померші душечки, за ваше здоровечко, Бог-да-прости!“ шептала баба і затинала періжки. Попоїла. Перехрестила ся і молитви говорила. Які ті молитви! Таких ніколи не було і не буде в жаднім молитвеннику. „Богородичко дівочко... не заведи нас, на закуєи нас... На горбочку церквочка, а у церквочці дівочка, шукає синачка... а на церквочці сїм золотих хрестиків... і так далі з чверть години без віддыху. Закінчила. Ще з десяток Бог-да-прости тай конець.

— Не знаю, як я піду? Страшенна буря. Сегодня щось дуже люта Явдоху.

— От сїдайте та починайте за ню розповідати. Як перестане, підете, а ні, то піч велика, тепла, і тут заночуете.

— Ет, паночку, не знаю, як начинати, бо бачте, вже давно, дуже давно, як мені моя бабуня розповідали, що десь у горах, аж у Гуцулах, жила якась богачка вдовиця, стара вже жінка — Явдоху звали; — не мала ні дітей ні кого, тому взяла якусь дівчинку, круглу сироту за свою. Гіркеж життя біднятку в неї мало! Ледви пять рочків їй було, мусїла як стара робити. Вівці і ягнята пасти і вогонь класти, дрова й воду носити а у вечері до пізна прасти. Не було ні милування ні жалувания, а більше голе як убрале біднятко ходило. А бійки, бійки було більше як їди! Так одного разу, здає ся, заблагла баба ягід тай каже: „Йди мені ягід набирай, а не назбираєш, не вертай!“ А було то на саме пущеня, як сегодня. Пішла бідна сирітка боса снігом помежи високі смереки, гірко плаче, — аж на обіч, де бувало весною і літом пасла ягнята, пасла і співала та ягідки збирала. І диво над дивом, обіч була зелена трава, ягідки зацвили, одні брунїли а другі були таки зрілі. На сонци сирітка загрїла ся, ягідок повне горнятко напратала, ще і сама попоїла — а були солодкі як мід — тай біжить з утіхою до дому. Приїшла. А баба: „А ягоди де? Ти сяка, ти така!“ Дівчинка їй горнятко з ягодами в руки, а сама аж трясє ся зі страху. Баба аж втрїщила очи. І в ту мить понесла до пана дідича на дарунок, за що дістала аж пять сороківців. Розлакомлена грїшми пішла й сама збирати і то не горнятко, але великий гладун; думала, що за гладун дістане цілого червоного. Убрала кожух але надійшла бо велика буря з сніжницею, зірвалася, намочила собі кожух на-

лохи мають в Чернівцях дістати також низшу гімназію, то ми раді знати, чи дістануть таку саму, як ми; а коли таку саму, то якими очима будуть они тоді на неї дивити ся. Ми сподіваємо ся, що в тім випадку в інтересі Русинів так як і Волохів представителі обох тих народів постараться о усунені сего буковинсько-німецького безголова.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 8. вересня 1897.

Іменоване. Учитель висшої реальної школи в Опаві Макс Грuber іменований дійсним учителем при державній промисловій школі в Чернівцях.

Посоцьке справоздане буде здавати пос. Окуневський дня 12-го с. м. в Снятині „на вигоді“ о 2-ій год. поноудни.

Львівський руський кардинал. Є. Ем. Сильвестер Сембратович таки тяжко хорий. Лікарі краківського університету рішили, що кінче треба робити операцію, бо в жолудку є якийсь наріст, що перешкаджає травленю корму. Кардинал спочатку противив ся всякій операції, але на пораду свого близького свояка д-ра Гладшівського рішив ся піддатись раді лікарів. В останніх днях наказали лікарі хорому сильно кормитись, бо в скорі має відбутись операція при участі славного ученого проф. Вірхова.

Добрий знак. Канцелярія тов. „Просвіта“ у Львові оголошує, що в місяці липня і серпня с. р. внесено до галицького намісництва поданя о заснувані нових читальнь з отих дев'ятнадцяти громад: з Миколаєва і Руди, повіту бобрецького; з Бабинця, пов. борщівського; з Петликовець, пов. буцацького; з Вишенки і Лозиви, пов. городецького; з Чернелиці, пов. городецького; із Ждині, пов. горлицького; з Белеєва, пов. долиньського; з Заліщик і Лисовець, пов. заліщанського; з Осташовець, пов. золочівського; з Ляхович зарічних, пов. жидацького; з Болохова, пов. калузького з Іенаса, пов. коломиїського; з Волосткова, пов. мостиського; з Гайворонки, пов. підгаєцького; з Роздуча, пов. турчанського, і з Порохника, пов. ярославського.

скрізь аж до тіла, так що баба мусіла домів вертати і переодіти ся.

Мушу вам сказати, паночку, що ягід не було в той час нігде, то лише Мати Божа, Мати всіх сиріт і праведних, випросила у Бога св'ятого, щоби зародили ягоди на той час для тої бідної сирітки.

Переоділа ся баба у два сухі кожухи, сніжниця таки і ті промочила. Але захланність все перемогала. Буря не переставала а баба ягід хотіла. Так зіпсувала дванадцять кожухів — бо мала їх аж дванадцять — а що вже більше сухих не мала, пішла далі у мокрім, але Бог праведний за захланність і тих, що над сиротами збиткують ся, вже й тут на землі карає; тому то повів острій вітер з морозом, баба залякла, зубами задзеленькотіла тай замерзла. А за кару що року — кажуть і тепер Гуцули — цілий Марот видно ту бабу, скоро лише вітер зі снігом зірве ся гуляти по верхах гір, і відай не аж до страшного суду так гуляти на пересторогу другим таким як вона.

Ах Боже, Боже! які то бездушні люди по св'іті живуть! Є й у нас таких багато Явдохів.

Я почувала — Бог-да-прости — тої ночі у Феліпки. Дочка єї — Боже, що то тепер добре, відколи тоті школи повіхдили, лише зле, що дуже декотрих штурбують та до фурдиги зазирають — така розумна дитина, читала газети, що єї дядько в учителя позичив.

О, коби то давно такі школи були як тепер, багато би людем ліше поводило ся і до Канади не треба би їм іти, але біда, недостатки.. А гадаєте, що їм там ліше буде? Де там, сліпому скрізь однаково, скрізь его деруть, скрізь туманять. Адіть така дитина, мужицка, ходить

Доходи електричного трамваю в Чернівцях. Від дня отвореня електричного трамваю, отже від 18-го липня до 6-го с. м. виносили доходи пересічно на день 350 зр. Коли той стан не змінить ся, то за рік доходи дійдуть до поважної суми 126.000 зр. Відтягнувши кошта удержаня в сумі 46.000 зр., лишає ся чистого доходу 80.000 зр., так що до 10 літ цілий трамвай буде виплачений. Як з того видно, місто зробило з заведенем трамваю добрий гешефт і вже тепер може розмішляти над розширенем шляху, що ще збільшило доходи. Є надія, що ся гадка не остане довго лише проектом, завдяки енергічному директорови магістрату Відманови.

Дивогадди судові. В Чернівцях виходить соціалістична газета Volkspress. Про неї мало хто що знає, але видно прокуратура слідить добре за нею і щільно перечитує єї. В останнім числі найшла судова прокуратура зневагу цісаря і тому конфіскувала те число. Краєвий суд карний яко прасовий суд затвердив ту конфіскацію і подав очевидно свої поводи до того. Газета мусіла вирок суду помістити, а разом і поводи. Та прокуратура знов конфіскувала той другий наклад. Коли редактор прийшов довідати ся, чому наступила ся друга конфіскація, довідав ся, що прокуратура добачає в поводах вироку судового знов же зневагу цісаря! Показало ся, що ті поводи були так незручно сгільзовані, що казали те саме, що й перше сконфіскована стаття. Та друга конфіскація прийшла до затвердження перед краєвий суд і сей потвердив конфіскацію — свого власного вироку! Відний редактор Volkspress-а неповідомив потерпів матеріальні страти, бо що-ж він тому винен, що краєвий суд так незручно зрелагував своє потвержене конфіскації? Виправді суд в друге подав обережніше ті поводи, але редактор не міг здержатись і додав до того свої замітки. А що се знов противить ся прасовому закону, то втретє сконфісковано те число Volkspress. Ся третя конфіскація ще не потвержена. Черновецькі соціалісти передали цілу справу пос. Дашиньському, котрий порушить єї в раді державній.

Покараний посол. Посла до ради державної Шаєра, сторонника Стояловського, засуджено свого часу за образу маєстату на 8 місяців тяжкої вазниці. Против того вироку рішівського суду подав пос. Шаєр жалобу неважності до віденьського трибуналу касаційного. Але сей

до школи, вміє газети читати. Каже, що і на вазі розуміє ся і по німецьки розуміє, а читати — Боже! — читає ліше як дяк у церкві, хоть має окуляри; а Домка, синку мій, і без окулярів читала за якісь вибори, за побожну сестру Юлію і за захоронки.

Що та бідна Юлія не натерпіла ся! Вона відай таки з тілом до неба піде.

...Будуть і у нас коли такі захоронки?

...О, коби і в нас були такі захоронки, може мала би баба де умерти! — Ах Боже, Боже, не знати, може десь і під плотом зубата придушить, коби, борони Боже, хоть без закону не умерти! —

Уже добре стемніло ся, баба все говорила, я вийшов децо на дворі розказати, приходжу півгодини пізнійше до хати, а баба розігрівшись на печі, вже здоровенько хроніла.

*

Дзень дзелень бам, дзень дзелень бам, . . .

Чую кілька день потім, дзвонять за помершим. Питаю ся вертаючого паламаря, кому дзвонив тай чому так коротенько?

Каже: „Явдосі, старі начальничці“, так єї прозивали в селі, „перед полуднем поховзла ся під горбом коло Гриненька, упала тай віддала Богови душу. Начальник казав занести єї до трунарні і адіть-онде жіночки з свічечками вже йдуть...“

13. марта 1897.

відкинув жалобу. Тепер Шаєр замість їхати на нову сесію ради державної до Відня, мусить іти на 8 місяців до вазниці. Посольський мандат в наслідок того засуду втратив.

Страшна помилка лікаря. В Мангаїмі записав 25-літний практичний лікар др. Густав Гак слабій на очи дитині сублімат замість кальомелю і сам намастив тим очи дитині. Наслідки були страшні. Трійло вило обидва очи і дитина цілковито осліпла. Лікар давав родичам нещасливої дитини 7500 марок відшкодованя, але они его не прийали. Суд засудив неосторожного лікаря на 500 марок грошевої кари.

Вибірчий процес. В понеділок, 6 вересня, відбув ся у Львові перед судом присталих процес против о. Александра Ротка, адміністрагора гр. кат. парохії в Девятниках, обжалованого прокуратурою о се, що дня 21-го лютого с. р. серед проповіді в церкві старав ся побудити зібраних селян до ненависти против польської народности і властителів більшої посілости. Борнів др. Федак. — З розправи, до котрої повликано 10 свідків, показало ся, що перед суд поставили о. Ротка властиво слідчі зізнаня свідка Йосифа Бжозовського, учителя, котрий зізнав був, що на Богослуженю читав о. Ротко пастирське посланіє австрійського єпископату і, пояснюючи его, говорив про різню з р. 1846, назвав Поляків „посіпаками, заволоками, драбамі“, що пани хотять завести назад нанцину і від них тепер не можна нічого сподівати ся, хіба паньських помиїв; словом, що ціла проповідь о. Ротка „technęła nienawiścią“ до Поляків. Всі ті зізнаня старає ся свідок при розправі злагіднити і говорить, що тепер слів о. Ротка собі не пригадує, що він їх інакше розумів при зізнаню, а інакше слідчий судия, котрий зрештою ему не прочитав протоколу перед підписом: знає лише, що о. Ротко промовляв за рускими виборцями, підчас коли в пастирськім посланію стояло виразно, żeby nie wybierać Rusinów.“ Зізнаня прочих свідків при розправі випали в користь о. Ротка. Характеристична була відповідь свідка писаря Едварда Пошковського, на питанє, якої він народности: „z Grecyi“, що мало значить, що він греко-католик, отже ніби Русин. Розправа скінчила ся дуже скоро. Не переслухано навіть всіх свідків, бо прокуратор відступив від обжалованя.

„Порядки“ в краківськім товаристві обезпечень. У львівській філії краківського товариства обезпечень викрито знов дефравдацію і то зовсім в незвичайний спосіб. Справоздаєць товариства в коломиїськім повіті, відчитуючи останнє справозданє товариства обезпечень, довідав ся з перераженем, що его сусід погорів. Зриває ся на рівні ноги і видить, що дім сусіда як стояв так стоїть, але не довіряючи власним очам біжить до его властителі і випитує ся о правді. Остаточно доніє о тім до львівської філії, де показало ся, що тут ходить властиво о спроневіренє, якого допустив ся в товаристві свояк директора Кишковського, елегантний панич Л. Є се звичайний недоук, котрий, не хотячи учти ся в школі, дістав ся за „протекцією“ впливого свояка до сеї інституції і тут в своїх грошевих клопотах підпомагав ся ріжними хитрими способами. А вів він доволі паньське розгульне жите, коли ему, касирови, не вистарчало півтора тисячки, побираних річно з товариства. Щоби паничка не допустити до Іванової хати, старала ся зразу родина власними грішми покрити „неправильність“, як се називають інтересовані власти кожду крадіж, заповідяну шляхтичем. Але що тих паньських „неправильностей“ було трохи за багато, то директор товариства Ромер віддав цілу справу до карного суду, звідки галицька суєспільність не пораз перший довідає ся, що в згаданім товаристві нема ніякої контролі, і що дефравдації там на порядку деннім.

Смерть в Татрах. Ученик V. класи гімназіальної з Пешту, Максиміліян Бувальд, перебуваючи з матерію через літо в Матлярах під Татрами, вибрав ся 13. серпня з товаришами до долини „Зимних жерел“ на зіле „котячі лапки.“ Та долина окружена урвистими вапняними стінами, а на них ростуть „котячі лапки“ подостатком. Не зважаючи на перестороги товаришів,

загнав ся студент в страшні кручі і упав нечаяно в пропасть. Переражені товариші поспішили швидко до Матлярів за допомогою лікарскою. Дперва по півночі відшукано тіло хлопця з розбитою на кусні головою. Мати вернула домі з гіркого воздуха по се, щоби синові справити похорон.

Помер в Чернівцях старший радник рахунковий при правительстві Еміль Качмаровский, в 60-ім році життя.

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Чернівцях,

(улиця Петровича число 4)
має готові отсі

друксортти шкільні

як найліпше виконані, й по найдешевших цінах:

Classenbuch — Wochenbuch — Gestionsprotokoll — Inspectionsbericht, — Jahresausweis — Lehrerkataster — Schulkataster — Schulversammlungsprotokoll — Schulnachrichten і Повідомлення шкільні.

Є також оправлені діловодчі протоколи та окладки до каталогів і тижневників.

Замовлення з провінції виконують ся відворотною поштою.

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

ВІД ДНЯ 1-го мая 1897 після часу середно-європейского.

Відходять з Чернівців						приходять до Чернівців					
до Неполоківців, Снятина, Львова, Відня						з Відня, Львова, Снятина, Неполоківців					
819	854	1232	404	1025		1128	320	757	811	610	
до Глибоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурдуженів						з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальви, Глибокої					
1148	351	832	—	635		—	809	1212	350	1000	
до Садагури, Бояна, Новоселці						з Новоселці, Бояна, Садагури					
645	430	—	—	—		—	1113	950	—	—	
з Глибоки						до Глибоки					
до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів						з Межибродів, Бергомету, Сторожинця, Карапчева					
814	535	—	—	—		635	1037	800	—	—	
Перший поїзд іде на шляху Бергомет, Межиброди від 1-до марта до 3-го вересня що вівторка і п'ятниці.						Перший поїзд іде на шляху Бергомет Карапчів тільки в понеділок; другий поїзд на шляху Бергомет-Межиброди тільки від 1. липня до 31. вересня що понеділка і четверга; третій поїзд не іде в понеділок.					
з Гадікфальви						до Гадікфальви					
до Радівців						з Радівців					
610	1003	228	612	805		542	855	115	550	747	
з Гатни						до Гатни					
до Качики, Гурагумори, Вами і Кімполонгу						з Кімполонгу, Вами, Гурагумори, Качики					
1010	201	—	—	—		1258	625	—	—	—	
з Іцкан						до Іцкан					
до Сучави						зі Сучави					
327	630	1009	216	718		442	842	130	630	837	
з Вами						до Вами					
до Рус-Молдавиці						з Рус-Молдавиці					
346	647	913	1132	250		842	1259	204	322	545	905
Поїзди ідуть від часу до часу. Розвідати можна на стациях Вама, Драгоша і обох Молдавицях.						Поїзди ходять від часу до часу. Розвідатись можна на стациях Вами, Драгоші і обох Молдавицях.					
з Карапчева						до Карапчева					
до Чудина н. С.						з Чудина н. С.					
854	1007	615	—	—		555	555	—	—	—	
Перший поїзд іде що понеділка, другий з винятком понеділка, нічний кожної днини.						Перший поїзд іде що понеділка, другий з винятком понеділка.					

□ поїзди поспішні; * поїзди особові; без знаку поїзди мішані. Час середно європейский іде о 46 минут пізніше від черновецкого часу; нічний час рахує ся від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано і зазначає ся підчеркнем минут.

Хто хоче мати добру і дешево МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожалує. Нові продаю дешевше як вєюда, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обєлужу Вас по братньому

З поважанєм
В. Данилевич,
машинїст у бровари Штайнера в Чернівцях, при ул. зелєвничій (Bahnhofstrasse) ч. 26.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ повинна находити ся

Народописна карта

українсько-русского народу,

зладжена д-ром Гр. Вєдичком, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в літографічним закладі Андрія Андрєйчина у Львові.

Книгарска ціна карти, наклеєної вже на полотні, вносьить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимєкорше!

„РУСКА БЕСІДА“
в Чернівцях
улиця Петровича ч. 2.

має на складі отсі свої виданя:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“
для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за рочник, а вєї 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА,“
сумна істория, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“
з поезий Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток для чємних діточок.“
32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“
Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

Образки з природи.
Ціна 5 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки,“ а по 2 кр. за кождо поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакция „Буковини“.

„Дністер“
товариство взаїмних обезпечєнь у Львові в домі „Просьвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, обезпечєє будинки, скот, господарскі знаряди, збіжє в зерні і соломі, сїпо в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Дністер розпочав пятий рік своєї діяльности. Фонди „Дністра“ після заключєнь рахункових з днем 31го грудня 1896 вносьять: фонд основний 50.000 зр., фонд резервовий 54731 зр. 40 кр., резерва премій 34737 зр. 03 кр., разом 139468 зр. 07 кр.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі. В 4-х літах виплатив „Дністер“ 1176 відшкодовань в сумі 309.147 зр. 69 кр.

На жите можна обезпечити ся через „Дністер“, після всїх можливих комбїнацій в товаристві взаїмних обезпечєнь в Кракові, котре дає як найкєришнійші услїва і видає полієні і квіти в рускїм язиці.

Зголошеня о удїленє агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

ANTIMONIUM CAPSICUM
aus Richters Apotheke in Prag.
Beim Einkauf dieser anerkannt vorräthigen, schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apotheken vorräthig ist, sehe man stets nach der Marke: „Anfer“.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

За редакцію відповідає Осип Маковей.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовского.

